

Από το κύτταρο στον οργανισμό

Κύτταρα και ιστοί

Τα κύτταρα του ανθρώπινου οργανισμού

- Προέρχονται: από το **ζυγωτό**.
- Αποκτούν: διαφορετικά μορφολογικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά με τη διαδικασία της **διαφοροποίησης**.

Ιστοί

- Αποτελούνται από: κύτταρα με όμοια μορφολογικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά.
- Είδη ιστού:
  - **Επιθηλιακός**
  - **Ερειστικός**
  - **Μυϊκός**
  - **Νευρικός**

Επιθηλιακός ιστός

- Αποτελείται από ποικιλόμορφα κύτταρα, τα οποία:
  - συνδέονται στενά μεταξύ τους,
  - καλύπτουν το σώμα εξωτερικά ή σε εσωτερικές κοιλότητές του.
- Ρόλος:
  - Προστατευτικός (κυρίως).
  - Απομάκρυνση σκόνης και βλέννας.
  - Διάχυση (μεταφορά) και απορρόφηση ουσιών.
  - Παραγωγή και έκκριση προϊόντων.
- Μορφές επιθηλιακού ιστού:
  - α. Κροσσωτός επιθηλιακός ιστός**, με κύτταρα που φέρουν:
    - **βλεφαρίδες**, για απομάκρυνση βλέννας (αεροφόρος οδός),
    - ή **μικρολάχνες**, για απορρόφηση ουσιών της πέψης (λεπτό έντερο).
  - β. Επιθηλιακός ιστός αδένων**, με κύτταρα που:
    - παράγουν και εκκρίνουν ένα προϊόν.

Κατηγορίες αδένων	
Εξωκρινείς	Έκκριση προϊόντος: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Έξω από το σώμα (ιδρωτοποιοί αδένες). ✓ Σε εσωτερικές κοιλότητες του σώματος (σιελογόνοι αδένες).
Ενδοκρινείς	Έκκριση προϊόντος: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Άμεσα στο αίμα (υπόφυση).
Μεικτοί	Περιλαμβάνουν εξωκρινή και ενδοκρινή μοίρα, π.χ. το πάγκρεας: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ως εξωκρινής εκκρίνει παγκρεατικό υγρό στο δωδεκαδάκτυλο. ✓ Ως ενδοκρινής εκκρίνει ινσουλίνη και γλυκαγόνη στο αίμα.

Ερειστικός ιστός

- Αποτελείται από κύτταρα που βρίσκονται σε **μεσοκυττάρια ουσία**. Αυτή περιέχει:
  - **κολλαγόνο** (δίνει αντοχή και ελαστικότητα),
  - **ελαστίνη** (δίνει περισσότερη ελαστικότητα).
- Ρόλος
  - α. Σύνδεση δομών μεταξύ τους.
  - β. Στήριξη και προστασία.
- Μορφές ερειστικού ιστού:
  1. **Συνδετικός ιστός:**
    - α. **Χαλαρός συνδετικός ιστός:**
      - Περιέχει ίνες κολλαγόνου και ελαστίνης (κυρίως στο δέρμα και στον λιπώδη ιστό).
    - β. **Πυκνός συνδετικός ιστός:**
      - Περιέχει δεσμίδες ινιδίων κολλαγόνου (στους συνδέσμους των αρθρώσεων και στους τένοντες).
  2. **Χόνδρινος ιστός:**
    - Είναι στερεός και εύκαμπτος.
    - Τα κύτταρά του ονομάζονται **χονδροβλάστες** και εντοπίζονται σε κοιλότητες της μεσοκυττάριας ουσίας (στους αρθρικούς χόνδρους, στο πτερύγιο του αυτιού, στους μεσοσπονδύλιους δίσκους).
  3. **Οστίτης ιστός:**
    - Εντοπίζεται στα οστά.
    - Αποτελείται από:
      - ✓ **Οστεοκύτταρα.**
      - ✓ Σκληρή **μεσοκυττάρια ουσία** που περιέχει **άλατα** και **ινίδια κολλαγόνου**.
  4. **Το αίμα.**

Είναι ειδικός τύπος **συνδετικού ιστού** και αποτελείται από:

    - α. Υγρή μεσοκυττάρια ουσία, που ονομάζεται **πλάσμα**.
    - β. Τρία είδη κυττάρων:
      - Τα **ερυθρά αιμοσφαίρια** (μεταφορά οξυγόνου).
      - Τα **λευκά αιμοσφαίρια** (άμυνα οργανισμού).
      - **Αιμοπετάλια** (πήξη του αίματος).

Μυϊκός ιστός

- Αποτελείται από κύτταρα που:
  - ονομάζονται **μυϊκές ίνες**,
  - μπορούν να **συστέλλονται**, ώστε να επιτρέπουν κινήσεις.
- Μορφές μυϊκού ιστού:
  1. **Σκελετικός μυϊκός ιστός**
    - Θέση: στους σκελετικούς μύες.
    - Αποτελείται από: μακριές, κυλινδρικές, με γραμμώσεις μυϊκές ίνες.
    - Συστολή: εκούσια (με τη θέλησή μας).
  2. **Μυϊκός ιστός καρδιάς (μυοκάρδιο)**
    - Θέση: αποκλειστικά στα τοιχώματα της καρδιάς.
    - Αποτελείται από: κυλινδρικές, με γραμμώσεις μυϊκές ίνες.
    - Συστολή: ακούσια (χωρίς τη θέλησή μας).
  3. **Λείος μυϊκός ιστός**
    - Θέση: επένδυση τοιχωμάτων αγγείων και γαστρεντερικού σωλήνα.
    - Αποτελείται από: ατρακτοειδείς χωρίς γραμμώσεις μυϊκές ίνες.
    - Συστολή: ακούσια (χωρίς τη θέλησή μας).

Νευρικός ιστός

➤ Αποτελείται από:

α. Νευρικά κύτταρα ή νευρώνες που:

- φέρουν αποφυάδες,
- παράγουν και μεταβιβάζουν **νευρικές ώσεις**.

β. Νευρογλοιακά κύτταρα που παρέχουν στους νευρώνες:

- στήριξη,
- μόνωση,
- θρέψη.

Εργασία:

1. Να επιλέξετε την πρόταση που συνεχίζει σωστά την παρακάτω φράση:

Ινίδια κολλαγόνου περιέχονται:

- α. στη μεσοκυττάρια ουσία του αίματος.
- β. στη μεσοκυττάρια ουσία του κροσσωτού επιθηλιακού ιστού.
- γ. στη μεσοκυττάρια ουσία του λιπώδους ιστού.
- δ. στη μεσοκυττάρια ουσία του οστίτη ιστού.

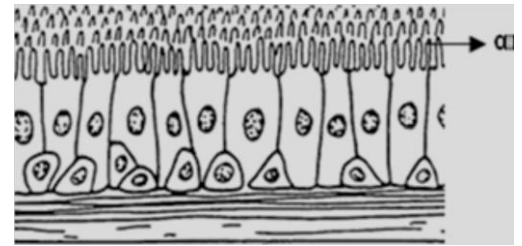
2. Να αντιστοιχίσετε τους όρους της στήλης Α με τους όρους της στήλης Β:

Στήλη Α	Στήλη Β
Α. Ενδοκρινής αδένας	1. Μεσοσπονδύλιοι δίσκοι
Β. Χόνδρινος ιστός	2. Υπόφυση
Γ. Πλάσμα αίματος	3. Μεσοκυττάρια ουσία
Δ. Εξωκρινής αδένας	4. Αιμοπετάλια
Ε. Πήξη αίματος	5. Ιδρωτοποιός αδένας

3. Στο ακόλουθο σχήμα εικονίζεται ένα είδος ιστού που επενδύει εσωτερικά τις αεροφόρους οδούς.

Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

- Α.** Πως ονομάζεται αυτό το είδος ιστού;
- Β.** Πως ονομάζονται και ποιο λειτουργικό ρόλο έχουν οι δομές που επισημαίνονται με το γράμμα α;

4. Στο ακόλουθο σχήμα εικονίζονται κύτταρα που συμμετέχουν στο σύστημα το οποίο είναι υπεύθυνο για τη ρύθμιση και τον συντονισμό των λειτουργιών των οργάνων. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

- Α.** Πως ονομάζεται το κύτταρο α και ποια η λειτουργία του;
- Β.** Πως ονομάζεται το κύτταρο β και ποια η λειτουργία του;
- Γ.** Πως ονομάζεται η διαταραχή γ που παράγεται από το κύτταρο α και το διατρέχει;
- Δ.** Πως ονομάζεται το είδος του ιστού στον οποίο μετέχουν τα κύτταρα α και β;

